

**OBUKA ČLANOVA GRADSKIH I OPĆINSKIH IZBORNIH KOMISIJA
04.07– 15.07.2022. GODINE**

NAJČEŠĆA PITANJA I ODGOVORI

- 1. Da li će biti plaćeni članovi sa rezervnog spiska kvalifikovanih lica za članove ili zamjenike članova biračkih odbora na biračkim mjestima i za timove za otvaranje vreća i brojanje glasačkih listića u cilju pravilnog objedinjavanja izbornih rezultata?**

Da, ukoliko budu imenovani u birački odbor ili tim za otvaranje vreća u cilju pravilnog objedinjavanja izbornih rezultata.

- 2. Ko plaća timove za pravilno objedinjavanje izbornih rezultata?**

U dosadašnjoj praksi, bez obzira provode li se opći ili lokalni izbori, timove za pravilno objedinjavanje izbornih rezultata nije plaćala Centralna izborna komisija BiH. Razlog za navedeno je što trenutna aplikacija za unos članova biračkih odbora ne ostavlja mogućnost unosa podataka o imenovanim timovima za pravilno objedinjavanje izbornih rezultata, te Centralna izborna komisija BiH ne raspolaže podacima o istim. Također, Centralna izborna komisija BiH prilikom donošenja odluke o visini naknade za rad u biračkim odborima raspolaže tačnim podacima o broju članova biračkog odbora i sumi novca koji je raspoređen za tu namjenu, pri čemu ne raspolaže podatkom o broju članova timova za pravilno objedinjavanje izbornih rezultata koji će biti angažovani. Iz svega navedenog proizlazi da članove timova za pravilno objedinjavanje izbornih rezultata trebaju platiti izborne komisije osnovnih izbornih jedinica.

- 3. Do kada se mora formirati rezervni spisak?**

U periodu od 53. do 30. dana prije dana održavanja izbora, nakon što ovjereni politički subjekti predaju svoje kandidate za članove biračkih odbora, izborna komisija je u obavezi da popuni sve pozicije u biračkim odborima. Ukoliko određeni politički subjekti ne predaju dovoljan broj kandidata za članove biračkih odbora, izborna komisija je obavezna da na nedostajuće pozicije imenuje lica sa rezervnog spiska. Iz navedenog proizlazi da izborna komisija treba imati formiran rezervni spisak 30 dana prije dana održavanja izbora, kako bi mogla imenovati birački odbore u zakonom predviđenom roku.

- 4. Da li se može odrediti lokacija za biračko mjesto u zgradi koja je uslovna za biračko mjesto, ali u zgradi je sjedište političke stranke?**

Članom 5.1 stav (2) Izbornog zakona BiH je propisano da se biračko mjesto **ne može** nalaziti u zgradi u kojoj je sjedište političke stranke.

- 5. Šta se smatra pod obraćanjem organima vlasti?**

Izborna komisija će se obratiti načelniku općine ili drugim organima vlasti, ukoliko imaju sjedište u toj izornoj jedinici, za pomoć prilikom popunjavanja rezervnog spiska državnim službenicima ili zaposlenicima iz organa vlasti.

6. Zašto je data prednost političkom subjektu koji je dostavio kandidata koji se nalazi na rezervnom spisku izborne komisije, a ne izbornoj komisiji?

Članom 2.19 stav (11) Izbornog zakona BiH propisano je da ako politički subjekt ne dostavi imena kandidata za članove biračkog odbora u roku iz stava (10) ovog člana, to će se smatrati odustajanjem od dodijeljenog mjesta u biračkom odboru, ili je broj kandidata za članove biračkog odbora koje je predložila ovjerena politička stranka manji od broja članova biračkog odbora, općinska izborna komisija samostalno će imenovati članove biračkog odbora, vodeći računa o multietničkom sastavu biračkog odbora, gdje je to moguće. Iz navedenog proizlazi da izborna komisija imenuje članove biračkih odbora tek u slučaju kada politička stranka ne dostavi dovoljan broj kandidata.

7. Definicija angažmana u smislu plaćanja zamjenika članova biračkih odbora; da li platiti zamjenika člana biračkog odbora ako zamijeni člana koji je otišao na kraću pauzu, npr. na ručak?

Angažmanom se smatra svaka aktivnost za koju se angažuje zamjenski predsjednik ili član. Oni se plaćaju po vremenu za koje su angažovani. Centralna izborna komisija BiH će pripremiti formulu za izračun visine satnice za ovaj angažman.

8. Šta uraditi u slučaju kada politička partija predloži kandidata za člana biračkog odbora i za posmatrača?

S obzirom da se birački odbori imenuju 30 dana prije dana održavanja izbora, a da se posmatrači političkih partija akredituju do 15. dana prije dana održavanja, izborna komisija neće odobriti akreditaciju licu koje je predložio politički subjekt, a koje je već imenovano za člana biračkog odbora.

9. Da li osoba koja ima prebivalište u Mostaru, a upisana je u Centralni birački spisak u Istočnom Mostaru, može biti imenovana u birački odbor u Mostaru?

Članom 2. stav (1) tačka a) Pravilnika o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora propisano je da član biračkog odbora pored općih uslova propisanih Izbornim zakonom BiH mora ispunjavati i posebne uvjete i to: da ima prebivalište u općini za koju se imenuje birački odbor, u pravilu da je upisan u izvod iz Centralnog biračkog spiska za biračko mjesto za koje se imenuje. U skladu s navedenim, lice koje ima prijavljeno prebivalište u Mostaru može biti imenovano u birački odbor u Mostaru, iako je lice upisano u Centralni birački spisak u Istočnom Mostaru.

10. Kada će se dostaviti štambilji i gdje oni ostaju po završetku procesa?

Štambilji će biti dostavljeni izbornim komisijama s izbornim materijalom, a po završetku izbornog dana birački odbor će iste vratiti izbornoj komisiji u PLD vrećicama. Izborna komisija će otvoriti PLD vrećice i uskladištiti štambilje do narednih izbora. Način skladištenja štambilja je na obuci u augustu prezentiran izbornim komisijama.

11. Potrebna je instrukcija kako organizovati BM zbog činjenice da su glasačke kabine okrenute prema unutrašnjosti biračkog mjesta.

Organizovanje biračkog mjesta zavisi od samog prostora biračkog mjesta, te izborna komisija treba biračkim odborima prilikom edukacije dati uputu da se glasačke kabine trebaju formirati tako da budu minimalno 1,5 do 2 metra udaljene od posmatrača ili članova biračkog odbora.

12. Kako organizovati biračko mjesto da svi posmatrači uđu da posmatraju izborni proces s obzirom da se akredituje sve više posmatrača od strane političkih subjekata?

Predsjednik biračkog odbora će evidentirati sve posmatrače u Zapisnik o radu biračkog odbora i dozvoliti pristup posmatračima u onom broju koji ne ometa provođenje izbornog procesa.

13. Da li će biti objavljena nova pitanja za testiranje biračkih odbora?

Navedeni materijal je u pripremi.

14. Da li je osoba koja ima deponiran potpis za podnošenje prigovora ujedno ovlaštena i za predlaganje članova BO ispred političke stranke?

Nije po automatizmu, ali može biti ukoliko politički subjekt obavijesti o tome izbornu komisiju posebnim dopisom u kojem će navesti da je ta osoba ujedno ovlaštena za podnošenje SG-1 obrasca.

15. Da li će biti problem ako ostane glasački listić sa štambiljom i potpisom kao neiskorišteni glasački listić?

Član biračkog odbora koji izdaje glasačke listiće će na iste stavljati otisak štambilja i potpis tek kada birač dođe do njega, tako da u neiskorištenim glasačkim listićima neće biti i onih na kojima je otisak štambilja i potpis člana biračkog odbora.

16. Kako izabrati između troje prijavljenih kandidata za kontrolore izbornih rezultata kada svi imaju izbornu iskustvo?

Članom 69. stav (3) Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini propisano je da će nakon isteka roka za objavu javnog oglasa, izborna komisija provesti postupak intervjua sa svim prijavljenim kandidatima za kontrolore i imenovati propisan broj kontrolora.

17. Kako će se regulisati plaćanje kontrolora, da li mjesečno ili stalna naknada?

Kontrolori izbornih rezultata izbornih komisija će obavljati svoje aktivnosti u periodu od 20. dana prije dana održavanja izbora do 3. ili 4. dana nakon održavanja izbora, na osnovu čega će izborna komisija donijeti odluku o visini naknade. Izborna komisija će se prilikom donošenja odluke o visini naknade za rad kontrolora, rukovoditi brojem biračkih mjesta u osnovnoj izbornoj jedinici, a o čemu u pravilu ovisi i obim posla kontrolora izbornih rezultata. Za provedbu Općih izbora 2022. godine izborne komisije u skladu sa svojim mogućnostima osiguravaju sredstva za isplatu kontrolora izbornih rezultata, a za naredne izborne cikluse navedena sredstva potrebno je planirati u finansijskom planu izborne komisije.

18. Na prethodnim izborima je bio izrazito veliki broj fotografiranih glasačkih listića. Šta s tim glasačkim listićima? Mi smo ranije imali praksu da te glasačke listiće oduzmemo biračima, kvalifikujemo ih kao oštećene, a biračima izdamo novi listić.

Navedeni postupak nije u skladu s važećim propisima. Birački odbor nije smio izuzimati glasačke listiće, imali su obavezu evidentiranja činjenice u Zapisniku o radu biračkog odbora u dijelu Z5 sa podacima o biraču, kao i obavijestiti izbornu komisiju o navedenom. Izborna komisija na osnovu prijave predsjednika biračkog odbora treba podnijeti krivičnu prijavu protiv birača po dobijanju zelene kopije Zapisnika o radu biračkog odbora.

19. Da li se na glasački listić može naknadno (nakon što birač izvrši glasanje) staviti otisak štambilja i potpis, ako je službenik zaboravio ovo izvršiti prilikom izdavanja glasačkog listića?

Svi glasački listići moraju biti ovjereni. Član biračkog odbora koji izdaje glasačke listiće ima obavezu da stavi otisak štambilja i svoj potpis, a predsjednik biračkog odbora ima obavezu da ga upozna s navedenom obavezom, te da ga upozori ako to zaboravi uraditi.

20. Sa štambiljima se otvaraju nove opcije za malverzacije (namjerno izostavljanje štambilja i potpisa). Treba se osmisliti procedura da se to spriječi.

Izborne komisije će prilikom edukacije članova biračkih odbora iste obavijestiti da će Centralna izborna komisija BiH sankcionisati člana biračkog odbora koji to bude radio. Izborne komisije su na ovu temu dodatno obučene na obuci izbornih komisija o radu biračkih odbora.

21. Postoji li mogućnost da se u Zapisnik o radu biračkog odbora deponira skraćeni potpis koji će član biračkog odbora koji izdaje glasačke listiće koristiti?

Potpis mora biti identičan potpisu na identifikacionom dokumentu člana biračkog odbora zaduženog za izdavanje glasačkih listića.

22. Zbog nedostatka personaliziranih koverti COVID birač nije ostvario biračko pravo? Ko je kriv zbog toga?

Izborna komisija, koja prilikom podjele izbornog materijala posebnom mobilnom timu nije isti provjerila i reagovala na vrijeme kako bi poseban mobilni tim dobio dovoljan broj personalizovanih koverti, ili običnih bijelih koverti na koje bi članovi posebnog mobilnog tima upisivali podatke o biraču.

23. Štambiljanje glasačkih listića i potpisivanje na iste će otvoriti više problema nego rješenja. Otvara se mogućnost članu BO da pravi zloupotrebu tamo gdje je nije ranije mogao praviti (jednostavno se neće potpisati na glasaški listić)

Odgovor na pitanje je dat pod rednim brojem 20.

24. Da li članovi mobilnih timova moraju stavljati štambilje na glasačke listiće?

Svi birački odbori i mobilni timovi su obavezni da na glasačke listiće stavljaju otisak štambilja i potpišu iste. Centralna izborna komisija BiH će u okviru redovne kampanje informisanja birača o izbornom procesu biračima posebno naglasiti obavezu dodatne zaštite glasačkih listića od strane biračkog odbora.

25. Na javni oglas za kontrolore nam se javio penzioner koji ne poznaje rad na računaru, a drugi kandidat koji ima nešto izbornog iskustva nema dovoljno vremena da radi. Najoptimalnije rješenje bi bilo imenovanje člana OIK-a, odnosno, postoji li ta mogućnost?

Član izborne komisije ne može biti kontrolor izbornih rezultata, a način imenovanja i kvalifikacije su propisane članom 69. Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini.

26. Da li izborna komisija mora imenovati kontrolora na 5 godina ili može samo za konkretne izbore? Da li ima neki obrazac ili izjava koja će kontrolore obavezati da zaista rade posao kontrolora izbornih rezultata?

Članom 69. Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini propisano je da se kontrolor izbornih rezultata imenuje na 5 godina i izborna komisija ne može imenovati kontrolora samo za konkretne izbore. Obaveze kontrolora propisane su rješenjem o imenovanju.

27. Šta je uloga lokalnog administratora i da li on ima pravo na naknadu?

Administrator aplikacije izbornih rezultata je lice koje će u aplikaciji dati prava imenovanim licima od strane izborne komisije, referentima za unos, supervizorima i kontrolorima. Administracija aplikacije je obaveza izborne komisije, koja može odrediti lice koje će umjesto izborne komisije administrirati aplikaciju, te propisati naknadu za isto.

28. U jednom privatnom objektu imaju 2 biračka mjesta, ali vlasnik je udvostručio cijenu. Možemo li izmjestiti to biračko mjesto u školu koja je udaljena 1-1,5 km?

Ukoliko izborna komisija nema sredstava da iznajmi navedeni prostor ili prostor ne zadovoljava kriterije da bude biračko mjesto, izborna komisija može isto biračko mjesto izmjestiti u školu koja je udaljena oko 1.5 kilometara.

29. Problematika s novim političkim strankama koje otvaraju sjedišta u blizini biračkih mjesta (oznake političkih stranaka u krugu od 50m od biračkih mjesta)?

Izborna komisija će navedenim političkim subjektima narediti da uklone vidljiva obilježja na dan izbora, a kako bi prostor biračkog mjesta bio u skladu s propisima.

30. Ako politička stranka dostavi prijedlog samo za članove, a ne i za zamjenike, može li se odbiti njihov prijedlog?

Član 10. stav (10) Pravilnika o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora propisuje da izborna komisija iz prijedloga političkih stranaka prvo imenuje članove biračkog odbora, nakon čega imenuje zamjenike članova biračkog odbora.

31. Problematika žalbi na konkurs za kontrolore izbornih rezultata.

Izborna komisija u svojim odlukama i rješenjima mora navesti pouku o pravnom lijeku, odnosno, mogućnost ulaganja prigovora na isto Centralnoj izbornoj komisiji BiH. Izuzetak su rješenja o imenovanju članova biračkih odbora gdje se, u skladu s članom 2.19 stav (4) Izbornog zakona BiH, prigovor ulaže izbornoj komisiji.